

CHANGE ENVIRONMENT!

Klima Aldaketari eta Migrazioei buruzko Gazte eta Eskola Ekimenak

Co-funded by
the European Union

EDUKIAK

03 Change Environment proiektua

04 Klima Aldaketa, Migrazioa eta Hezkuntza

06 Praktika Onak eta Hezkuntza Ekimenak

07 Gazte eta eskola ekimenak Euskadin eta Espainian

18 Gazte eta eskola ekimenak Irlandan

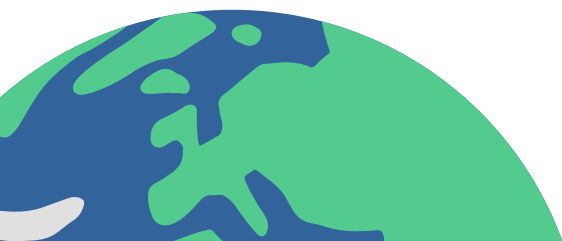
33 Gazte eta eskola ekimenak Italian

45 Gazte eta eskola ekimenak Belgikan

59 Gazte eta eskola ekimenak Hungarian

68 Gomendioak

70 Ondorioak

Erasmus programak finantzaturako Change Environment proiektuak 14 eta 18 urte bitarteko ikasleak klima-aldaketaren arazo larrien inguruan parte hartzea eta hezteko du helburu, batez ere biztanleria ahulei neurrigabean nola eragiten dien aztertuz.

Hezkuntza tresna eta estrategia berritzaileak erabiliz, lau etapako curriculum pedagogiko baten bidez, proiektuak honako hau bilatzen du:

- Ikasleei ezagutaraztea klima-aldaketak neurrigabeko eragina duten populazio ahulenetan, egokitzapen-gaitasun mugatua dutenei, azpiegitura desegokiak, baliabideetarako sarbide mugatua, ezegonkortasun ekonomikoa eta lekualdatze- eta migrazio-arrisku handiagoaren ondorioz.
- Eman ikasleei klima-larrialdiei eta ingurumen-aldaketari buruzko informazio argia, integrala eta ebidentzian oinarrituta, erronkak sakonago ulertzeko.
- Osatu datu zientifikoak klima-aldaketak kaltetutako ekintzaile, errefuxiatu eta komunitate gazteen bizitza errealeko istorioekin eta lekukotasunekin, egiazko ezagutzak eta giza esperientziak uztartzen dituen pertzepzio orekatua bermatuz.
- Beste herrialde batzuetako ikasleen arteko elkarrekintzak erraztea, klima-aldaketaren ondorioei aurre egiteko eta arintzeko erantzukizun global partekatuari buruzko elkar ulermena eta hausnarketa sustatzeko helburuarekin.
- Ikasleak jasangarritasunaren defendatzaile bilakatzerara bultzatu, eguneroko praktikan gizarte inklusiboagoak eta ingurumenarekiko kontzienteagoak eraikitzen laguntzen duten portaera eta bizimodu aldaketak sustatuz.

Hondamendi natural maiz eta larriek, lehorte luzeek, itsas mailaren igoerak eta klimarekin lotutako beste fenomeno batzuek milioika pertsona beren etxeak uztera behartzen ari dira, bai beren herrialdeen barruan, bai nazioarteko mugetatik zehar, klima-aldaketaren eta migrazioaren elkarren arteko lotura gero eta handiagoa dela nabarmenduz. Gutxien Garapeneko Herrialdeetarako, Garapenerako Herrialderik Gabeko eta Uharte Txiki Garatzeko Estatueterako (OHRLLS) Nazio Batuen Ordezkaritza Gorenaren Bulegoak azpimarratu du datozen hamarkadetan klima-aldaketak eragindako migrazioaren gorakada izugarria adierazten dutela aurreikuspenek, eta kalkuluen arabera, 2050erako, 1.200 milioi pertsona, gutxi gorabehera, munduko biztanleriaren %13 desagertu daitezkeela. Klima-aldaketaren biktimei sarri ahaztuak diren biktimei aurre egiteko eta laguntzeko premiazko jarduteko premia azpimarratuz eta ahalegin kolektiboak bermatzeko. Barne migrazioak areagotzen ari dira, batez ere landa-eremuetatik hirietara baliabide eskasiagatik eta nekazaritza egokitzeko ezintasunagatik. Era berean, nazioarteko migrazioak areagotzen ari dira, batez ere biztanleria ahulak bizi diren eremuetatik, gosete eta lehorte larriak pairatzen dituztenak, ondoko herrialdeetan aterpe bilatzera behartuta[1]. Migrazioarako Nazioarteko Erakundeak (IOM) azpimarratzen du klima-aldaketak eragindako migrazioak arazo humanitarioa ez ezik, garapenari, segurtasunari eta egonkortasun globalari ere eragingo diotela[2].

Klima-aldaketak migrazio-ereduak nola birmoldatzen dituen ulertzea garrantzitsua da erronka anitzeko hauei erantzuten dieten erantzun informatuak eta proaktiboak garatzeko.

Azken ikerketek adierazten dute Europak gero eta gehiago prestatu beharko duela ondoko kontinenteetatik datozen migrazio-fluxuei aurre egiteko, eta, aldi berean, klima-aldaketak bere biztanleriarengan dituen inpaktuak kudeatzen dituen bitartean. Europako hegoaldeko herrialdeetan, Italia, Espainia eta Grezia kasu, jadanik muturreko gertakari meteorologikoek jasaten dituzte, hala nola, lehorteak eta bero-boladak, landa eremuetan basamortutzea eragiten ari direnak, eta hirietarako exodoa. Ipar Europan, itsas mailaren igoerak kostaldeak eta azpiegiturak mehatxatzen ditu, milioika pertsonen bizitza arriskuan jarriz. Migrazio-faktoreen konbinazio honek aurrekaririk gabeko erronka dakar gizarte-kohesio eta integrazio-politikentzat[3].

UNESCOren aurkikuntzek azpimarratzen dute klima-aldaketaren aurkako hezkuntza eskoletako curriculumetan txertatzearen garrantzia, eta azpimarratzen dute nola hezkuntza[4]-k berebiziko garrantzia duen gizarteak klima-aldaketak sortzen dituen erronka sistemikoei aurre egiteko prestatzeko.

Gizarte zibil orokorrari eta gazteei ezagutza eta trebetasun ekintzekin ahalduntzeak kontzientziaren eta konponbide praktikoen arteko aldea gaindi dezake. Tokiko ezagutza eta ikuspegi globalak eta hezkuntza konbinatzea funtsezko eragile bihurtzen da erresilientzia eta erabaki informatuak hartzeko. Klima-aldaketaren aurkako hezkuntzak ezagutzak areagotzeaz gain, iraunkortasuna sustatzen duten ekintzak, balioak, jarrerak eta komunitateak bultzatzeko erabakiak sustatzeko gaitasunak sustatzeaz gain.

Irakasleek, hezitzaileek, ikastetxeek, gizarte zibileko erakundeek eta arduradun politikoek funtsezko eginkizuna dute ikasleek klimak eragindako migrazioaren zergatiak eta ondorioak ulertzen laguntzeko, eskola-inguruneak kontzientzia eta ekintza sustatzeko gune indartsu bihurtuz. Change Environment Project bezalako hezkuntza programak ezinbestekoak dira gazteei klima-aldaketari eta migrazioari aurre egiteko tresna eta ezagutza egokiak hornitzeko.

Jardunbide egokiak sustatuz eta ikasleek beren ideiak eta ekintzak partekatzeko plataforma bat eskainiz, proiektu honek lankidetzaz, berrikuntza eta ekintza bultzatzen ditu; proiektuak gazteen parte-hartzearen garrantzian sinesten du, OIM-k azpimarratzen duen moduan, zeinak azpimarratzen baitu gazteak klimak eragindako migrazioak eragiten ez ezik, irtenbideak bultzatzeko posizio paregabeen daudela[5].

Txosten hau ikasleek, ikastetxeek eta irakasleek gidatutako jardunbide egokiak erakusteko diseinatuta dago, non ikasleak izan ziren protagonistak, beste irakasle, hezitzaile eta ikastetxe batzuk ekimen hauek beren ikasleekin errepikatzen inspiratu daitezten. Gainera, txosten honek gazteek beren ekimenetan islatzen den mugimendu biziari begirako leihobat eskaintzen du, eta interesdunei eta arduradun politikoei gazteei ahalduntzeari buruz hausnartzera bultzatzen ditu, aldaketarako ahots bihurtzeko beharrezko laguntza eta baliabideak eskainiz. Elkarrekin, bideak sor ditzakegu gazteek guztiontzako etorkizun jasangarri eta bidezko bat eraikitzeko bidea izan dezaten.

Praktika onak: ikasi eta errepikatu

Klima-aldaketaren eta migrazioaren bi erronkari aurre egiteko irtenbide berritzaile eta praktikoak behar dira, eta Europa osoko ikasleak sormen eta determinazio ikaragarriak ari dira aurrera egiten zeregina. Oinarrizko ingurumen-ekimenetatik hasi eta migrazioaren giza dimentsioak jorratzen dituzten lankidetzak-proiektuetara, ikasle gazteak eta haien eskolak aldaketaren eragile indartsuak direla frogatzen ari dira.

Atal honetan ikasleen eskutik eta ikastetxeetan oinarritutako Europako bost herrialdeetako ekimen ereduak nabarmentzen dira, arazo larri hauek modu eragingarri eta errepikagarri batean jorratzen dituztenak. Proiektu hauek hezkuntzak kontzientzia eta ekintza sustatzeko duen indarra frogatzeaz gain, mundu osoko irakasle eta ikasleentzako inspirazio baliotsua ere eskaintzen dute. Ekimen hauek ezagutaraziz, hainbat hezkuntza-testuingurutara egokitu daitezkeen ideia praktikoak eta gauzatzeko prest eskaini nahi ditugu, ikastetxe gehiago ahalegin kolektiboarekin bat egiteko ahalmena emanaz; dela ingurumen-proiektu praktiko bidez, mugaz gaindiko trukeen bidez edo sustapen-kanpainen bidez, ekimen hauek erakusten dute aldaketa ikasgelan hasten dela baina urrunago hedatzen dela, komunitateetan eta nazioetan zehar.

Irakasleak eta ikasleak praktika hauek arakatu, ikasi eta egokitzea gonbidatzen ditugu.

Ikasi, inspiratu eta jardun!

Gomendioak

Gazteen Aldaketaren aldeko Ekimenak

Txostenean aurkezten diren ekimenek erakusten dute gazteen artean aldaketa sortzen parte hartzeko zalaparta eta gogoia dagoela. Hainbat ekimenen bidez, ikasleek ikasi dute, irakasle eta ikaskideekin elkarrizketan aritu, eta mahukak bildu dituzte mundu jasangarriagoa eta bidezkoagoa sortzeko, euren ikastetxeetatik eta komunitateetatik abiatuta. Irakasleek funtsezko eginkizuna izan dute ikasleak neurriak hartzera motibatuzko, lehenik klima-aldaketaren eta migrazioaren fenomenoak ulertzera bideratuz, eta gero, herritar gisa erantzukizun kolektibo eta indibidualaren garrantzia ulertzera, klima-aldaketaren ondorioak arintzeko ekintza txikien bidez.

Irakasleen rola aldaketa eragile gisa

Irakasleak aldaketaren eragile izatera bultzatzen ditugu, ikasgelan hezitzaile integral gisa duten papera bereganatuz. Irakasten den irakasgaia edozein dela ere, klima-aldaketa, jasangarritasuna, justizia soziala eta aktibismo soziala gaiekin lotu daiteke. Irakasleek beren ahalmen eraldatzailea guztiz aprobetxatu beharko lukete eta arazo global hauek beren ikasgaietan txertatu beharko lituzkete.

Ikasleen garapena eta parte-hartzea

Ikasleak ikasturtean zehar gidatzea zeregin garrantzitsua eta erabakigarria da, eta ikasgelan sortzen dira etorkizuneko lider gazteak. Sormen tailerrak, aurkezpenak, dokumentalak integratzeak, hizlari gonbidatuak ekartzeak eta ikasleen artean truke aukera birtualak eta pertsonalak sortzeak eragin positiboa du, ikasleei beren sormena eta ekimena erabiltzeko ahalmena ematen baitie eta pentsamendu kritikoa hobetzen baitu. Datuen eta giza istorioen artean ikaskuntza-esperientzia orekatu bat sartzea garrantzitsua da, ikasleek datuetatik haratago ikusteko aukera ematen baitie, klima-aldaketak kaltetutako pertsonen istorioak ulertzeko eta enpatia lantzeko.

Irakasleen rola proiektuetan

Irakasleek dinamizatzaile papera ere bere gain hartu behar dute, ikasleak ikasitakoa aplikatzeko eta proiektu konkretu bihurtzeko gidatuz, izan arte, sentsibilizazio kanpainak edo iraunkortasunari eskainitako une kolektiboak. Garrantzitsua da proiektu hauek ikasleen ekimena hartzeko eta aldaketaren parte izateko duten nahiaren adierazpena izatea, lidergo, komunikazio eta aktibismo gaitasunak garatuz.

Gomendioak

Ikastetxeen eginkizuna ekimenak errazteko

Irakasleek ez ezik, beste eragile batzuek erraztu behar dute ikaskuntza prozesu hori klima-aldaketaren aldeko sentsibilizazio eta ekintza sozialerako bidean. Txostenean aurkeztu diren ekimenetan, irakasleak ez ezik ikastetxeak ere parte hartzearen garrantzia azaleratzen da. Ikastetxeko zuzendariak irakasleekin elkarlanean aritu behar dute, eta ekimen hauek ikasgeletan erraztu eta ongi etorria eman behar dute. Irakasleekin batera, ikastetxeak erakunde bat izan behar du, gazteentzako eraldaketa-inkubagailua, gizarte-kontzientzia osoa lortzera eta ekintza jasangarriak sustatzen dituzten ingurune sozial eta komunitario aktiboagoekin konpromisoa hartzera eramanez.

Gobernuz Kanpoko Erakundeak Aliatu gisa

Ikastetxeek eta irakasleek gizarte zibileko erakundeen eta sektore pribatuaren laguntza sendoa aurki dezakete. Aurkeztutako ekimenetan, gizarte zibileko erakundeek praktikak partekatu dituzte eta ikastetxeei lagundu diete gai horietara irekitzen, baliabideak eta materialak partekatuz. GKEek beren esperientzia, espezializazioa, sareak eta plataformak komunitateen eta eskolen zerbitzura jarri behar dituzte ikastetxeen, irakasleen, ikasleen eta kaltetutako komunitateen truke aukerak biderkatzeko, klima-aldaketa eta migrazioa bezalako gaiak buruz arintzea, aurre egitea eta sentsibilizatzea helburu duten ekintzak isolatuak izan ez daitezkeen, partekatu eta errepika daitezke. Gizarte zibileko erakundeen eginkizuna ere garrantzitsua da ikasleak tokiko, nazio- eta mundu mailako mugimenduekin konektatzeko, gazteak beren kideengandik ikastera, inspiratu, hazten eta elkarrekin etorkizun iraunkorragoa diseinatzera bultzatuz.

Politika arduradunen laguntza

Ekintzak behetik gora bultzatuko badira, ikasleak, eskolak eta komunitateak mobilizatuz, berdin garrantzitsua da baliabide egokiekin laguntzea. Politika-arduradunek gazteen inspirazioen oihartzuna jaso behar dute, bi norabidetan laguntza emanez: legegintza-laguntza, eskola-erreformak bultzatzea non klima-aldaketa eta migrazioa bezalako gaiak nazio-curriculumetan agertzen diren, ikasleek klima-aldaketaren eta migrazioaren arteko elkargune konplexua aztertzeko eta ulertzeko eta konponbideetan laguntzeko prestatzeko. Era berean, politikariek gai horiei buruzko hezkuntza-programak eta gazteek finantza-laguntza emateko finantzaketa egokiarekin egiten dituzten ekintzak erraztu behar dituzte, gazteek beren ikastetxeetan, komunitateetan eta beren kideekin ekintzak konkretuki garatu ditzaten. Garrantzitsua da nazio-plataformak sortzea ere, gobernuak lagunduta, non gazteek beren ideiak eta ekintzak elkartzeko eta trukatzeko, eta elkarrekin hausnartzeko egin beharreko hurrengo urratsei eta politikei buruz erronka horiei eta mundu mailako beste batzuei aurre egiteko.

Amaiera

Proiektuan parte hartzen duten herrialde ezberdinetan, klima-aldaketak populazioetan eragiten ari da, eta joerek aurreikusten dute ondorioak gero eta gehiago izango direla giza desplazamenduen kausa. Txostenean aurkezten diren ekimenek deiari erantzuteko modu berezia dute; hala ere, gai komun batzuk agertu dira, parte hartzaileek gai hauek eskolara eta gizartera eramateko premia-sentimendu handia nabarmenduz.

Ekimen ezberdinei esker, ikasleei euren ahotsa entzuteko, elkarrekin aritzeko eta aldaketa eragile izateko aukera izan dute. El Dia Del Migrante eta Drawing routes: migrazioen kausetan barrena bidaia bezalako ekintzek, adierazpen artistikoan klima-aldaketari buruz sentsibilizatzeko tresna bat aurkitu dute eta ikasleak migrazioa giza ikuspegitik ikustera bultzatu dituzte. Komunitatearen inplikazioaren garrantzia funtsezkoa izan da Swap-party eta Colillatón bezalako ekimenetan, non bertakoek eta migratzaileek elkarrekin birziklapenari eta hondakinen kudeaketari buruzko ekintza kolektiboak gauzatu dituzten, erantzukizun partekatu eta inklusiboaren adibide. Antzeko beste ekimen batzuk ikusi dituzte ikasleak kale-kanpainetan batu, migrazio eta desplazamenduen gaiei buruz sentsibilizatzeko ez ezik, gizarte justuago eta bidezkoago batekin konprometitutako erakundeentzako diru-laguntzak biltzeko, hala nola Sleep-Out eta Save the Kiserdó!, ekintza kolektiboek, mezua indartzeaz gain, gizartean eragin handia duten nola nabarmenduz.

Gazte ekintzaileen inplikazioa ere oinarrizkoa izan da. Beren komunitateetan klima-aldaketaren ondorioekin izandako esperientzia zuzenak ikasleak hurbildu ditu eta enpatia handiagoa garatzeko aukera eman die. Ikasleek klima aktibista gazte batengandik zuzenean elkarreragiteko eta ikasteko aukera izan zuten, eta elkarrekin garatzeko balizko proiektuei buruz hausnartu zuten, parekideen arteko elkartruke kulturalerako aukera ez ezik, ahaleginak biderkatzeko bide bat ere bihurtuz.

Hala ere, erabakiak hartzeko prozesuetan gazteak inplikatzen dituzten hainbat ekimen eta erakunde egon arren, oraindik urrunago joan beharra dago, gazte guztiak txertatuko direla bermatuko duten aukerak sortuz, batez ere klima gaiei buruzko hezkuntzarik izan ez dutenak edo eztabaidan parte hartzeko aukerarik izan ez dutenak, hala nola landa eremuko gazteak, aukera gutxiago dituztenak edo migrazio jatorrikoak.

Aldatu Ingurumena bezalako proiektuek ezinbesteko zeregina dute eskoletan, adin eta jatorri ezberdinetako gazteen hezkuntza eta sentsibilizazioa sustatuz. Ekimen hauek gazteak hezitzeaz gain, beren belaunaldiko lider bihurtzeko ahalmena ere ematen diete, klimaren defentsa eta ekintza guztientzako eskuragarri jarritz, eta klima-aldaketari eta haren eraginei aurre egiteko erantzukizuna zuzen partekatzen dela bermatuz, pribilegiatu gutxi batzuetara mugatu beharrean. Inklusibitatea eta parte-hartze aktiboa funtsezkoak dira ahots guztiek gure planetarako konponbideetan laguntzen duten etorkizuna eraikitzeko.

